

Spis treści

I

Wstęp	5
-------------	---

II

Wokół rozumienia człowieka	15
1. Podstawowe uwarunkowania życia ludzkiego	17
1.1. Determinanty biologiczne	19
1.1.1. Prawo zachowania życia	20
1.1.2. Prawo zachowania gatunku	24
1.2. Determinanty społeczne	26
1.2.1. Ideologia	28
1.2.2. Władza	32
2. Społeczny wymiar struktury człowieka	40
2.1. Środowisko rodzinne	42
2.1.1. Środowisko macierzyńskie	44
2.1.2. Środowisko ojcowskie	47
2.2. Środowisko społeczne	50
3. Próba określenia człowieka	58
3.1. Holistyczna wizja człowieka	60
3.2. Dialektyka natury ludzkiej	74
3.3. Metabolizm informacyjny	79

III

Człowiek jako istota etyczna	88
1. Etyczna struktura bytu ludzkiego	90
1.1. Porządek moralny	92

1.2. Kategorie moralne.	96
1.3. Kryterium etyczne.	100
2. Źródła moralności.	105
2.1. Ontologiczne	106
2.2. Genetyczne.	115
2.3. Społeczne	119
3. U podstaw subiektywnej normy moralności	124
3.1. Zasadnicze przejawy sumienia.	126
3.1.1. Wyrzuty sumienia.	127
3.1.2. Lęk sumienia	133
3.1.3. Spokój sumienia	139
3.2. Struktura sumienia	140
3.2.1. Warstwa konstytucjonalna	141
3.2.2. Warstwa wczesnego okresu rozwoju . .	144
3.2.3. Warstwa aktualna	150
3.3. Atrybuty sumienia	158
3.4. Istota sumienia	163
3.5. Formacja sumienia	171
3.5.1. Otoczenie społeczne	172
3.5.2. Samokształcenie	176

IV

Człowiek istotą otwartą na świat wartości.	182
1. Doświadczenie wartości.	184
1.1. Hierarchia wartości.	186
1.2. Warstwy systemu wartości.	204
1.3. Rodzaje hierarchii wartości	212
2. Podstawowe wartości moralne	216
2.1. Miłość.	217
2.2. Wolność	225
2.3. Prawda	231

2.4. Altruizm	234
3. Zagrożenia wobec świata wartości	236
3.1. Mentalność techniczna	237
3.2. Brak miłości	242
3.3. Kłamstwo	244
3.4. Alkoholizm	248
3.5. Brak pewności.	249

V

Zakończenie	253
-----------------------	-----

VI

Wykaz skrótów	264
-------------------------	-----

VII

Przypisy	266
--------------------	-----

VIII

Bibliografia	376
------------------------	-----

Zmarły w 1972 roku krakowski lekarz – psychiatra, pozostawiając niezwykle bogatą spuściznę serca i myśli zachowuje swoją aktualność wyrażoną słowami *non omnis moriar*. Jego życie, które wybiegało poza tradycyjne ramy medycyny i psychiatrii dedykował człowiekowi choremu. Zaś dorobek intelektualny, który doczekał się wielu wydań, pozostawał i pozostaje przedmiotem refleksji naukowej różnych dziedzin wiedzy. Jako filozofujący psychiatra zastanawiał się nad etiologią zaburzeń psychicznych i strukturą człowieka w jego sferze biologicznej, psychicznej i etycznej.

Książka ukazuje aksjologię i etykę życia ludzkiego poprzez doświadczenia sytuacji granicznych oraz zaburzeń psychicznych. Związek etyki z psychologią a nawet z psychiatrią pozwala na poznanie psychicznych uwarunkowań decyzji człowieka, funkcjonowania jego sumienia oraz odpowiedzialności moralnej. Książka pokazuje Kępińskiego jako psychiatrę i etyka. Jest całościowym opracowaniem koncepcji etycznej „krakowskiego Judyma”, dzięki której możemy bardziej poznać mechanizmy postaw i decyzji człowieka w bogactwie jego sfery przeżyć duchowych i psychicznych.